

Ekonomika

No 1947.gada līdz 1991.gadam Indijas valdība īstenoja sociāli demokrātisku politiku. Ekonomiku ierobežoja plaši priekšraksti, protekcionisms un sabiedriskās īpašumtiesības, kas noveda pie vispārējas korupcijas izplatības un lēna ekonomiskā pieauguma. Pēc 1991. gada plašas ekonomiskās reformas un efektīva ekonomiskā politika paātrināja Indijas ekonomiskās izaugsmes tempus. Ar 5,8% vidējo ikgadējo IKP pieaugumu pēdējās divās desmitgadēs Indijas ekonomika ir viena no visstraujāk augošajām pasaulē. Pēc daudzu ekonomistu prognozēm šāds ilgstošs IKP augšanas temps nākamajās dekādēs palielinās Indijas ietekmi pasaules tirgū. Fenomenālais augšanas temps daudz neietekmē viena cilvēka pirktspējas paritāti. Pēc IKP uz vienu iedzīvotāju 2012.gadā Indija gan ieņem tikai 168. vietu (3900 ASV dolāri).

2012. gadā pēc vairāku starptautisku finanšu institūciju aprēķiniem Indijas ekonomika bija piektā lielākā ekonomika pēc iekšzemes kopprodukta. Pārveidojot to pēc valūtas kursa uz ASV dolāriem 2012. gadā Indijas kopējais IKP bija aptuveni 4,76 triljoni ASV dolāri.

Indija atkopās pēc globālās ekonomiskās krīzes 2010.gadā, pateicoties spēcīgajam vietējam pieprasījumam un IKP pieaugums pārsniedza 8%. Tomēr 2011.gadā tas nedaudz mazinājās (6,86%), ko veicināja ienākošo investīciju plūsmas samazinājums. 2012.gadā valdība izsludināja papildus reformas un deficīta samazināšanas pasākumus. IKP pieaugums 2012./2013.finanšu gadā bija 5% un budžeta deficīts sasniedza 5,4% no IKP.

Indijas iekšzemes kopproduktā lauksaimniecības sektors veido 13,7%; pakalpojumu sektors un rūpniecība, attiecīgi 67,2% un 19,1%. Tai ir pasaulē otrs lielākais darbaspēka daudzums – 486,6 miljoni cilvēku. Visvairāk iedzīvotāju nodarbināti lauksaimniecībā - 53%; pakalpojuma sektorā - 28% un rūpniecībā - 19%.

Galvenie lauksaimniecības produkti - rīsi, kvieši, augu eļļas, kokvilna, dzuta, tēja, cukurniedres, kartupeļi; liellopi, Āzijas bifeli, aitas, kazas, mājuputni; zivis. Pateicoties labvēlīgajiem agroklimatiskajiem apstākļiem un bagātajiem dabas resursiem Indija ir līdere daudzu pārtikas produktu ražošanā. Indija ir viena no galvenajām garšvielu piegādātājām pasaules tirgū; audzē kardamonu, melnos piparus, papriku, krustnagliņas, muskatkriekstus, ingveru. Kafijas audzēšanā Indija ierindojas pirmajā valstu desmitniekā.

Galvenās rūpniecības nozares ir tekstilrūpniecība, ķīmiskā rūpniecība, pārtikas ražošana, tērauda rūpniecība, transporta iekārtu ražošana, cementa rūpniecība, kalnrūpniecība, naftas pārstrāde, mašīnbūve un programmatūru izstrāde. Indija lielu vērību pēdējā laikā pievērš arī automašīnu ražošanai. Piemēram, uzņēmums Tata Motors ražo vislētāko automašīnu pasaulē - Nano (~2 100 ASV dolāri). Starptautiskas kompānijas izrāda interesi investēt dažādās apstrādes rūpniecības jomās, piemēram, Louis Vuitton un Frette tekstilrūpniecībā, SkodaAuto, Hyundai, Suzuki, vieglo automašīnu ražošanā, LG un Panasonic elektronikas jomā. 2011. gada beigās Coca Cola paziņoja, ka plāno ieguldīt Indijas tirgū 2 miljardus dolāru, lai palielinātu savu tirgus daļu.

Indijas dārgakmeņu un juvelierizstrādājumu tirgus ir visstraujāk augošais juvelierizstrādājumu tirgus pasaulē. Šajā jomā darbojas ļoti liels skaits individuālo uzņēmēju. Valsī ir aptuveni 450 000 zeltkaļi, 100 000 zelta juvelieri, 6000 dimanta apstrādātāji un 8000 dimanta rotaslietu ražotāji.

Indijā ir 352 lidostas, 12 no tām ir starptautiskas; dzelzceļa līniju garums ir 63 974 km, autoceļu 3 320 410 km, ūdensceļu - 14 500 km. Galvenās Indijas ostas ir Čenna, Javharal Nejrū Osta, Kandla, Kolkata, Sikka, Višakapatnāma.

Indija lielu uzmanību pievērš atjaunojamās enerģijas iegūšanai, it sevišķi no biomasas, saules un vēja.

Galvenās eksportpreces ir naftas produkti, tekstilizstrādājumi, juvelierizstrādājumi, mašīnbūves produkti, ķīmiskie izstrādājumi, ādas izstrādājumi, dzelzs un tērauds. Savukārt galvenās importa preces ir jēlnafta, mašīnbūves produkti, dārgakmeņi, mākslīgie mēsli, ķīmiskie izstrādājumi. Svarīgākie Indijas preču ārējās tirdzniecības partneri ir ASV, Apvienotie Arābu Emirāti, Ķīna, Honkonga.

Lai gan Indijas ekonomika pēdējās desmitgadēs ir iespaidīgi pieaugusi, tajā joprojām ir liels nabadzīgo iedzīvotāju īpatsvars. Pēc Pasaules Bankas 2010. gada pētījuma, Indijā 32,7% iedzīvotāju dzīvo zem starptautiski atzītā nabadzības sliekšņa. Pusei no bērniem ir nepietiekams svars, kas ir viens no augstākajiem rādītājiem pasaulē un gandrīz divkārt lielāks nekā Sahāras tuksneša dienvidu daļā.

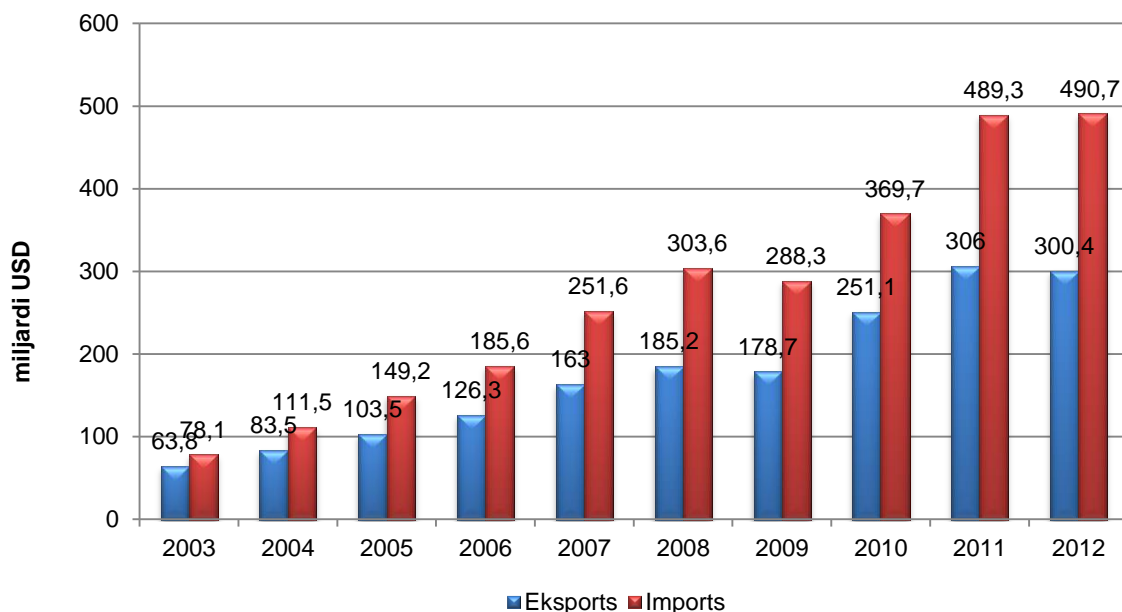
Piesardzīgās banku politikas rezultātā Indija ir veiksmīgi izvairījusies no globālās finanšu krīzes radītajām sekām. Indija ir arī relatīvi mazāk atkarīga no eksporta ienākumiem. Vietējais patēriņš, ko stimulēja ilglietojamo preču, tajā skaitā vieglo automašīnu pārdošanas apjomu pieaugums, izrādījās galvenais ekonomikas dzinējspēks, kad globālās krīzes iespaidā kritās eksporta apjoms.

Ārējā tirdzniecība

Indijas kopējā preču ārējā tirdzniecība 2012. finanšu gadā sasniedza 791,1 miljardus ASV dolāru, no tā preču eksports – 300,4 miljardi ASV dolāri un imports 490,7 miljardi ASV dolāri. Salīdzinājumā ar iepriekšējo fiskālo gadu eksports samazinājās par 1,8%, bet imports pieauga par 0,3%.

Preču ārējās tirdzniecības bilance ir negatīva, attiecīgajā periodā sasniedzot -190,3 miljardus USD.

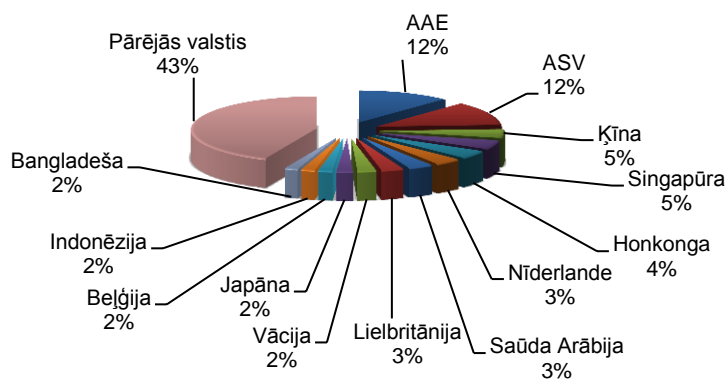
Indijas preču ārējā tirdzniecība

Avots: Indijas Tirdzniecības un Rūpniecības ministrija

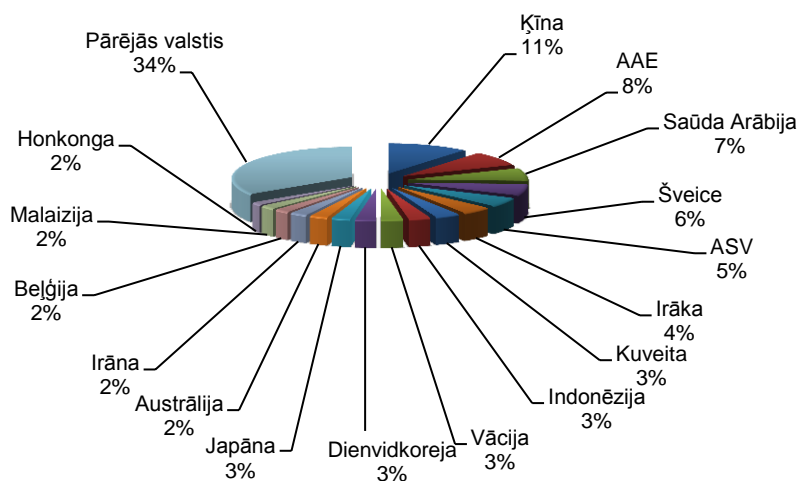
Lielākie Indijas preču ārējās tirdzniecības partneri ir Apvienotie Arābu Emirāti, ASV, Ķīna, Honkonga un Saūda Arābija.

Indijas preču eksporta partneri 2012.gadā

Avots: Indijas Tirdzniecības un Rūpniecības ministrija

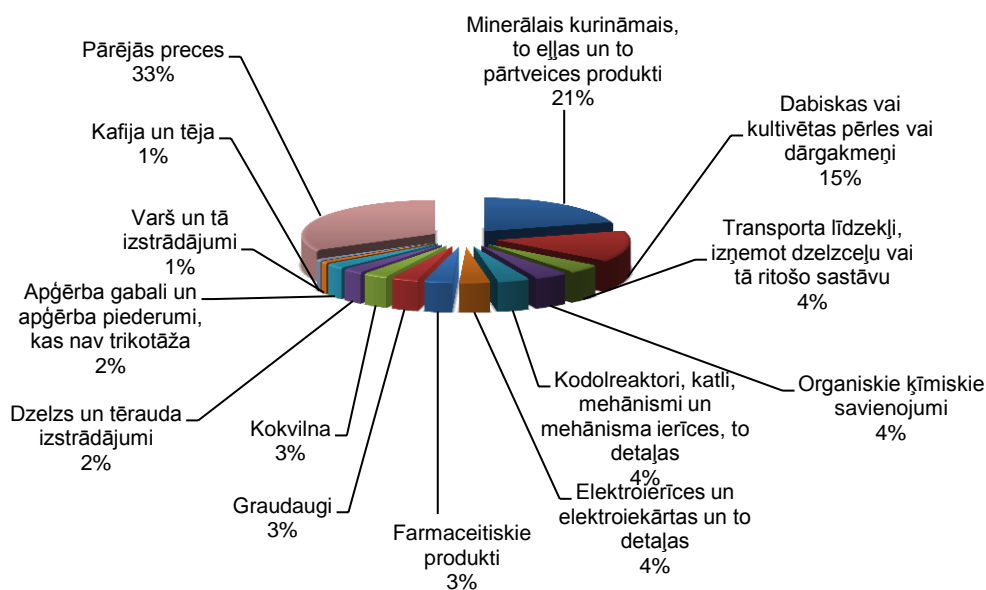
Indijas preču importa partneri 2012.gadā

Avots: Indijas Tirdzniecības un Rūpniecības ministrija

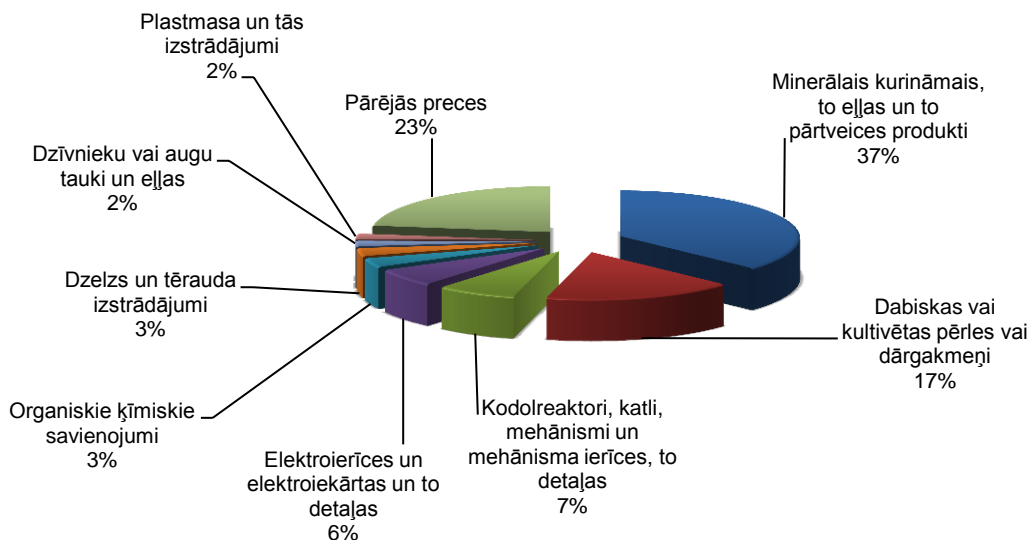
Nozīmīgākās preces Indijas ārējā tirdzniecībā ir minerālais kurināmais, dārgakmeņi, transporta līdzekļi un elektroierīces.

2012.gada eksports preču dalījumā

Avots: Indijas Tirdzniecības un Rūpniecības ministrija

2012.gada imports preču dalījumā

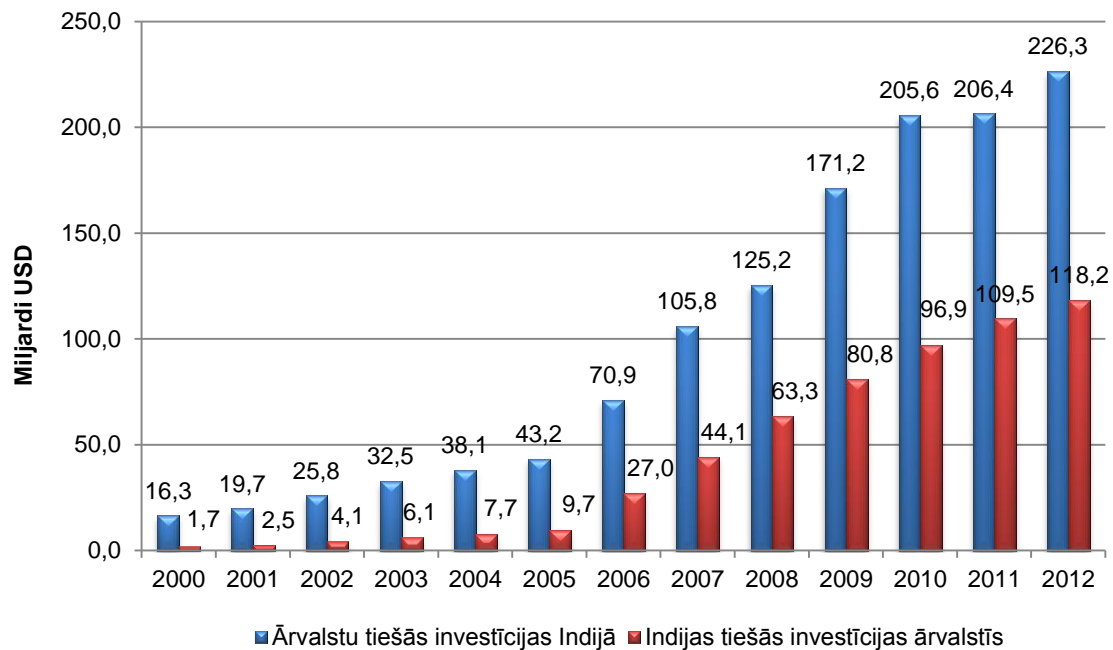

Avots: Indijas Tirdzniecības un Rūpniecības ministrija

Investīcijas

Ārvalstu tiešās investīcijas Indijā 2012. finanšu gada beigās sasniedza 226,3 miljardus USD, pieaugot par 9,6% salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu, bet Indijas tiešās investīcijas ārvalstīs sasniedza 118,2 miljardus ASV dolāru, pieaugot par 7,9%. Ārvalstu tiešo investīciju bilance ir negatīva - 108,2 miljardi ASV dolāri.

Uzkrātās un tiešās investīcijas Indijā un ārvalstīs

Avots: UNCTAD - <http://unctadstat.unctad.org/TableViewer/tableView.aspx?ReportId=89>